

**Національний університет  
"Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка  
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних  
дисциплін імені О.М.Лазаревського  
Кафедра права, філософії та політології**

**СИЛАБУС**

навчального курсу

**ДІАЛЕКТИКА І МЕТАФІЗИКА**

Галузь знань - 03 Гуманітарні науки

Спеціальність - 033 Філософія

Освітній ступінь - Бакалавр

Форма навчання - Денна

Форма підсумкового контролю – залік

Викладач – Кислий Анатолій Олександрович - доктор філософських наук,  
доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Тел. 0674268906

E-mail - a.kysliy@ukr.net

Години консультації – понеділок 11.20.-12.40. (к.405)

<b>Освітньо-кваліфікаційна програма</b>	
<b>Кількість кредитів</b>	5
<b>Рік навчання</b>	2
<b>Семестр</b>	4
<b>Компонент освітньої програми</b>	Вибірковий компонент (ВК)
<b>Мова викладання</b>	Українська
<b>Формат курсу</b>	Денна. Змішаний формат навчання очно-дистанційний
<b>Опис дисципліни</b>	
<b>Загальна кількість годин</b>	150
<b>Обсяг курсу</b>	40 годин аудиторних (з них: 20 годин лекцій; 20 годин практичних занять, 110 години самостійної роботи.
<b>Мета курсу</b>	Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з філософською діалектикою та метафізикою як найбільш важливими формами теоретичного мислення; показати історію становлення та сучасні теоретичні особливості діалектики та метафізики як адекватних та альтернативних методів пояснення явищ, що розвиваються та всезагальних зв'язків універсалу; сформувати уявлення про діалектику та метафізику як поєднання знання з усіх галузей філософії як теорії і як аналітичної практики.
<b>Електронний ресурс</b>	Zoom. Google Classroom.
<b>Формування програмних компетентностей</b>	<p><b>Загальні компетентності:</b>  ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.  ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.  ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</b>  СК1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.  СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.  СК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.  СК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.  СК8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.  СК9. Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.  СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.  СК15. Знання категорій, інструментарію філософського дослідження феномену культури, специфіку різноманітних форм існування культури як історико-філософського процесу, знання щодо культурного буття людини, головних напрямів соціально-філософської думки, філософських теорій суспільного розвитку.</p>

**Програма та структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	с	ла б.	нд .	с. р.		л	с	лаб.	нд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1. Історія становлення та розвитку філософської метафізики та діалектики.</b>												
Тема 1. Вступ. Основи метафізики і діалектики	12	2					10					
Тема 2. Антична діалектика та метафізика.	14	2	2				10					
Тема 3. Метафізика та діалектика Середньовіччя	14	2	2				10					
Тема 4. Метафізика та діалектика Нового часу	14	2	2				10					
Тема 5. Онтологія у сучасних філософських дискусіях..	14	2	2				10					
Разом за змістовим модулем 1	68	10	8				50					
<b>Змістовий модуль 2 Теорія діалектики та метафізики</b>												
Тема 6. Діалектика, її види та особливості.	14	2	2				10					
Тема 7. Діалектичний матеріалізм.	14	2	2				10					
Тема 8. Принципи, закони, категорії діалектики.	14	2	2				10					
Тема 9. Сутність та форми метафізики	14	2	2				10					
Тема 10. Основні поняття метафізики.	14	2	2				10					

Тема 11. Альтернативи діалектики та метафізики.	12		2			10						
Разом за змістовим модулем 2.	82	10	12			60						
Разом	150	20	20			110						

**Літературні  
джерела**

**Основна література**

1. Адорно Т. В. Негативная диалектика. Пер. с нем. — М.: Научный мир, 2003. — 372 с.
2. Губин В.Д. Онтология. Проблема бытия в современной европейской философии. М., 1998. - 191 с.
3. Добронравова И. С. Синергетика: становление нелинейного мышления.- К.: Либідь, 1990. — 149 с..
4. Доброхотов А.Л. Категория бытия в классической западноевропейской философии.М., 1986. 248 с.
5. Діалектика: навчальний посібник / Василь Лисий. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 480 с.
6. Злотина М.Л. Диалектика Отв. ред. Ю. А. Мелков. — Киев: ПАРАПАН, 2008. — 264 с.
7. Ивакин А.А. Диалектическая философия Одесса: Фенікс; Суми: Університетська книга; М.: ТрансЛит, 2007. — 440 с.
8. Ивин А.А. Диалектика: зарождение, триумф и крах Издание 2-е, исправленное и дополненное. — Москва; Берлин: Директ-Медиа, 2015. — 359 с.
9. Категории диалектики, их развитие и функции. – К., 1980. – 120 с.
10. Современные зарубежные концепции диалектики. – М., 1987.
11. Хайдеггер М. Введение в метафизику. СПб. 1997. - 302 с.

**Додаткова**

1. Алексеев П. В., Панин А. В. Теория познания и диалектика. — М., 1991. — 383 с.
2. Богомолов А. С. Диалектический логос. Становление античной диалектики. — М., 1982. — 263 с.
3. Босенко В.А. Общая теория развития. – К., 2001. – 468 с..
4. Васильев В.В. Подвалы кантовской метафизики (дедукция категорий). М., 1998. – 160 с.
5. Гайденко П.П. Прорыв к трансцендентному: новая онтология XX века. М., 1997. - 495 с.
6. Гегель Г.В.Ф. Наука логики: В 3-х т. – М., 1972.
7. Имянитов Н. С. Количество, качество и противоположности: вчера, сегодня, завтра // Философия и общество. — 2009. — № 1. — С. 44-64.

	<p>8. Коротких В.И. «Онтологический аргумент» в контексте гегелевского учения о бытии // Вестник Московского университета. Сер. 7. Философия. 2004. № 5.</p> <p>9. Круглов А.Н. Тетенс, Кант и дискуссия о метафизике в Германии второй половины XVIII века. М., 2008. – 425 с.</p> <p>10. Лежебоков П.А. Диалектическое противоречие как закон познания. – М., 1981. – 175 с.</p> <p>11. Лобанов С.Д. Бытие и реальность. М., 1999. – 153 с.</p> <p>12. Материалистическая диалектика: В 5-ти т. – М., 1981.</p> <p>13. Романенко Ю. М. Бытие и естество: Онтология и метафизика как типы философского знания. СПб., 1999. 779 с.</p> <p>14. Рузавин Г.И. Диалектика и современное научное мышление // Философские науки. – 1991. - №6.</p> <p>15. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002.</p> <p>16. Хайдеггер М. Основные понятия метафизики // Вопросы философии. № 9. М., 1989.</p> <p>17. Шишков А.М. Средневековая интеллектуальная культура. М., 2003.</p> <p>18. Шохин В.К. «Онтология»: рождение философской дисциплины. // Историко-философский ежегодник '99. М., 2001.</p> <p><b>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. <a href="http://www.nbuv.gov.ua">www.nbuv.gov.ua</a> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського</li> <li>2. <a href="http://www.journal-discourse.com/uk/">http://www.journal-discourse.com/uk/</a> - Освітній дискурс: збірник наукових праць</li> <li>3. <a href="http://www.xpa-spb.ru/index.html">http://www.xpa-spb.ru/index.html</a> - Центр християнської психології і антропології</li> <li>4. <a href="http://cyberleninka.ru/article/c/filosofiya">http://cyberleninka.ru/article/c/filosofiya</a></li> <li>5. <a href="http://filosof.historic.ru/">http://filosof.historic.ru/</a></li> <li>6. <a href="https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php">https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php</a> - Библиотека Гумер - філософія</li> </ol>
<p><b>Політика щодо академічної доброчесності.</b></p>	<p>При виконанні письмових робіт із використанням запозичених ідей, тверджень, відомостей надавати посилання на джерела інформації. За відсутності коректних посилань на інформаційні джерела виконані завдання не оцінюються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.</p>
<p><b>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</b></p>	<p>Словесний (пояснення, розповідь, лекція, дискусія); наочний (ілюстрації, демонстрації); робота з книгою (читання, конспектування, вивчення, реферування, цитування, виклад, складання плану); відео-методи (перегляд); практичний. Робота в бібліотеці та з науковими інтернет-джерелами. Підготовка презентацій, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Аналіз відео-метаріалів. Робота в системі Zoom та GoogleClassroom.</p>

**Оцінювання****Шкала оцінювання**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**A**